

Groot-Utrecht, waar hij als 18-jarige als correspondent aan de slag kan. Na twee jaar stapt hij over naar fotopersbureau 't Sticht, waar hij de kneepjes van het fotovak leert. Vanaf eind jaren tachtig gaat hij werken voor het ANP. Daarna volgt *de Volkskrant* waar hij elf jaar in dienst is en nog steeds freelance voor werkt.

EIGEN STIJL

Als autodidact ontwikkelt Rutting een eigen stijl, die op een gegeven moment begint aan te slaan. Door zijn manier van kijken, maakt hij gewone dingen bijzonder. Door het vinden van een apart standpunt of door het hoofdonderwerp niet altijd een prominente plek te geven, maar juist het alledaagse leven op de voorgrond te plaatsen. In 1997 en 2004 wordt hij verkozen tot Fotojournalist van het Jaar vanwege zijn oog voor compositie, detail, sfeer en het menselijke aspect. Herkenbaar zijn ook de dramatische wolkenluchten en intense kleuren die hij creëert door de achtergrond onder te belichten en de voorgrond met flitser op te lichten. Hij werkt veel met groothoek, waardoor je als kijker het beeld in wordt getrokken. Het mooie aan fotografie vindt Rutting dat het een medium is dat wat teweeg kan brengen bij mensen. Dat merkte hij recent bijvoorbeeld bij het project *Gewone mensen* over vluchtelingen in Nederland, die hij samen met schrijver Arthur Japin portretteerde voor *National Geographic Magazine*. Het is voor Rutting belangrijk om een balans te creëren tussen de meer registrerende nieuwsfotografie en daarnaast werk waarin hij op zoek kan naar het ultieme beeld dat het hele verhaal vertelt, niet alleen het nieuws, maar ook het alledaagse. Mdp

OPDRACHT SFU Stationsgebied en Vredenburg (2009–2011)

TENTOONSTELLINGEN o.a. *Maxima on Tour*, Nieuwe Kerk, Amsterdam (2001), *The Art of News #1 + #2*, Utrecht / tournee (2005–2006, Hilversum 2014), *Gezichten van Aruba*, Museum Hilversum (2016)

PUBLICATIES o.a. *Oog op Afrika* (2007), *Grote fotografen / de Volkskrant* (2011), *Tegenpolen, met Sacha de Boer* (2011)

BRONNEN o.a. interview in Hilversum, 25 maart 2016

Petra Stavast

Op 1 januari 2010 verplicht een wijziging in de Vreemdelingenwet alle Nederlandse gemeenten hun noodopvang voor uitgeprocedeerde asielzoekers te sluiten. De Gemeente Utrecht weigert hieraan mee te werken en besluit noodopvang voor asielzoekers te blijven subsidiëren. Dat afwijkende, menselijke standpunt was mogelijk door de discrepantie tussen de landelijke en lokale regelgeving. Aanleiding voor fotograaf Petra Stavast (Tiel, 1977) om vanaf 2010 de twee uitgeprocedeerde asielzoekers Alpha en Alusine te volgen. Als Stavast eenmaal in een onderwerp duikt, doet ze diepgaand onderzoek. Uit een behoefte aan zekerheid wil ze alle *ins* en *outs* van een onderwerp weten, een deskundige worden op dat gebied. Op die wijze ontstaat *Ramya* (2014), een project over haar hospita dat zich over veertien jaar uitstrekt. Vanaf 2001 maakt ze een verstilde serie van Ramya en haar huis, dat in 2012 een vervolg krijgt na haar dood. Stavast reconstrueert haar leven aan de hand van archieven en foto's die de buurman in de loop der jaren van Ramya had gemaakt. Verrassend is haar toetreding tot de commune Rajneeshpuram in Oregon, opgericht door Bhagwan-aanhangers. Het indrukwekkende project *Liberio* (2009), over de impact van migratie en vergrijzing, ontstaat als Stavast foto's en brieven vindt in een leegstaand huis in Calabrië, Zuid-Italië. Ze reconstrueert de familiegeschiedenis en belandt al zoekende in de Verenigde Staten.

ARTISTIEKE JONGENS

Voor de SFU-serie *Alpha Alusine* verdiept Stavast zich in de complexe materie van de vluchtelingenpolitiek – wetswijzigingen, jaartallen, terminologie – om het daarna in een bredere context te plaatsen. Op deze wijze ontwikkelt ze een gedege visie en krijgt ze meer grip op het onderwerp. Om meer inzicht in de materie te krijgen spreekt ze onder meer met Anne Deschamps, juriste bij VluchtelingenWerk in Utrecht. Een verwoording daarvan staat in het boek *Alpha Alusine* (oplage 10) dat Stavast samen met haar man, vormgever Hans Gremmen, in 2012 maakte. Stavast komt in contact met Alpha en Alusine via Marsha Man van de Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht (SNDVU), die woonruimte, juridische en sociale bijstand verleent aan uitgeprocedeerde asielzoekers. Zij hebben geen recht meer op overheidsvoorzieningen – zoals verblijf in een azc – maar kunnen ook niet terugkeren naar hun land van herkomst. Marsha

stelt in eerste instantie vier mensen voor aan Petra Stavast, waarvan er twee uit beeld verdwijnen. Alpha en Alusine, beiden ruim tien jaar woonachtig in Nederland, willen meewerken aan het project. Alpha uit Guinee hervat het schilderen, nadat hij door zijn trauma meer dan tien jaar is gestopt. In 2012 volgt hij een particuliere kunstacademie om zich breder te ontwikkelen. Alusine uit Sierra Leone schrijft / rapt songteksten en werkt als vrijwilliger bij de Voedselbank. Hij is geïnteresseerd in fotografie. Het stimuleert Stavast hem les te geven en een camera cadeau te doen waarmee hij zijn uitgebreide Afrikaanse vriendenkring kan vastleggen. Twee artistieke jongens waar Stavast ook iets aan kon bieden.

ONHERKENBAAR

Hoewel ze weet dat Alusine getraumatiseerd is door zijn ervaringen als kindsoldaat, en Alpha terug moest naar zijn vaderland om zijn papieren op te halen, stelt Stavast nooit vragen over hun situatie. Ze laat het open. Om de serie meer context te bieden richt ze haar camera ook op hun woonruimte en leefomgeving. De Spaaklaan in Kanaleneiland (Alusine) en het Thomas à Kempisplantsoen in Utrecht-West (Alpha). Aanvankelijk wil Alpha niet herkenbaar in beeld. Hij weet zelf niet precies waarom, waarschijnlijk omdat de situatie zo complex is. Het levert prachtige beelden op waarbij hij verscholen in de schaduw op de bank zit, op de rug gezien uit het raam hangt, op het balkon staat, zittend op de wasmachine rokend uit het raam leunt. Op een gegeven moment maakt hij een switch en treedt uit de schaduw. De herhaling van portretten werkt indringend en is een weerslag van hoe Alusine en Alpha zich voelen – sterk, verdrietig, vrolijk of kwetsbaar. Voor Stavast is het belangrijk en waardevol dat het project een lange periode bestrijkt. Daardoor creëert ze een eerlijker beeld, komt ze dichtbij een soort waarheid. Zo kan Stavast alles vanuit verschillende perspectieven bekijken en intuïtief gebruikmaken van uiteenlopende media, zoals video, dia's, fotografie, literatuur. Ze blijft heel dicht bij het materiaal; elke verhaallijn heeft een eigen vorm die organisch ontstaat. De verhalen die Stavast zo schetst zijn niet eenduidig, maar veelzijdig en volledig. KD

OPDRACHT SFU Alpha Alusine (2010–2012)

CAMERA Mamiya Rb (6x7) (Petra), analoge Olympus Mju (Alusine)

TENTOONSTELLINGEN Fotostudio Merkelbach, Stadsarchief Amsterdam (2013), *On the Move*, Stedelijk Museum, Amsterdam (2014), FotoGrafia Festival, Museo MACRO, Rome (2015)

PUBLICATIES *Liberio* (2009), *Ramya* (2014)

BRONNEN o.a. interview in Amsterdam, 9 februari 2016

Anoek Stekete

Thuis in Amsterdam kijkt Anoek Stekete (Hoorn, 1974) graag uit het raam naar wat zich buiten afspeelt. Een man laat zijn hond uit, een vrouw zit op een bankje, een kind schommelt in de speeltuin. Ze vindt het mooi hoe deze eenvoudige, alledaagse handelingen tegelijkertijd een groter verhaal vertellen. Het theater van de werkelijkheid.

Nadat Stekete de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag heeft afgerond, doet ze een periode veel opdrachtwerk in de theaterwereld. Aan deze periode ontleent ze haar voorliefde voor theater. Ze houdt van de suggestie van een decor, van de eenvoud waarmee een verhaal wordt verteld, van een handeling die wordt uitgegroot, hoe je iets accentueert door er een lamp op te richten. In het theater is elke handeling een bewuste keuze van de regisseur. Ook in haar fotoserie van het Máximapark, het nieuwe park in Leidsche Rijn, focust Stekete op de mens in zijn decor. Zo brengt ze een man in beeld, die met gekromde rug het gras maait. Aan de andere kant van het hek loopt de tuin van de man naadloos over in het park, dat nog deels moet worden aangelegd. Op een andere foto zien we een pad in het groen dat abrupt ophoudt. De interesse van Stekete gaat uit naar plekken waar de maakbaarheid van de natuur duidelijk zichtbaar is.

STADSLEVEN ONTVLUCHTEN

Het Máximapark is in 2013 officieel geopend, maar als Stekete er tussen voorjaar 2014 en najaar 2015 fotografeert, is het nog volop in ontwikkeling. In haar opdracht-concept schrijft ze: 'Ik ben geïnteresseerd in de manier waarop dit nieuwe park steeds meer een eigen identiteit krijgt en hoe het door gebruik 'vermenselijkt'. Ik ga op zoek naar elementen die dit visualiseren.' [...] 'Veel stadsparken zijn gecreëerd om te voldoen aan de universele behoefte van mensen om het stadsleven te ontvluchten.' En hoewel de Vinexwijk geen lawaaiig, hectisch stadsleven kent en de bewoners vaak een eigen tuin